

но процесуальних справ. Однак у будь-якому випадку розширення системи джерел адміністративного права України зберігається її системність та ієрархічність як «умова ефективного існування адміністративного права, що дозволяє упорядкувати суспільні відносини у сфері публічного управління» [17, с. 37], адміністративно-деліктній, процесуальній сферах відносин. Саме в системі джерел адміністративного права знаходять прояв складні зв'язки ієрархії, координації, взаємодоповнення. Розвиток «системи джерел права, зокрема адміністративного, залежить від її системних якостей» [17, с. 38]. Саме тому визнання нових джерел адміністративного права (тих, які існують реально, однак не визнані в якості таких) або ж втрата такої ролі іншими повинні розглядатися в аспекті їх системно-функціональних зв'язків. Незважаючи

на активізацію доктринальних досліджень, безпосередньо пов'язаних із можливим визнанням в якості джерел адміністративного права України адміністративного прецеденту, адміністративно-правової доктрини, адміністративно-правового звичаю, принципів адміністративного права тощо, все ж таки варто зазначити, що роль і значення кодексу як провідного джерела адміністративного права не змінюється, тим більш за умови успішного завершення підгалузевої кодифікації адміністративно-процедурних, адміністративно-службових (можна обрати умовну її назву) норм права, збільшення кількості кодифікованих актів, які, у свою чергу, замінять те розмаїття і численність законодавчих, підзаконних нормативно-правових актів підгалузевого адміністративно правового змісту, яке існує на сьогоднішній день.

ЛІТЕРАТУРА

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.», 2001. – Т. 3: К – М. 792 с.
2. Русско-украинский словарь терминов по теории государства и права (под. общ. Ред.. Н.И. Панова. – Х.: Укр. Юрид. Акад., 1993. – 165 с.
3. Котюк О.В. Теорія права: навчальний посібник / В.О. Котюк. – К.: Вентурі, 1996. – 208 с.
4. Явич Л.С. Сущность права / Л.С. Явич. – Л.: Издательство ЛГУ, 1985. – 207 с.
5. Константій О. В. Джерела адміністративного права України: Монографія.- К.: Укр. агентство інформації та друку «Рада», 2005. – 120 с.
6. Гранат Н.Л. Источники права / Н.Л. Гранат // Юрист. – 1998. – № 8. – С. 6-12.
7. Пархоменко Н.М. Джерела права: проблеми теорії та методології / Н.М. Пархоменко. – К.: Юридична думка, 2008. – 336 с.
8. Бошно С.В. Соотношения понятий источник и форма права / С.В. Бошно // Юрист. – 2001. – № 10. – С. 22.
9. Смолярчук В.И. Источники советского трудового права / В.И. Смолярчук. – М., 1978. – 167 с.
10. Венгеров А.Б. Теория государства и права: Учебник для юридических вузов / А.Б. Венгеров. М., 2000 – 528 с.
11. Якуба О.М. Советское административное право: Общ. Ч./ О.М. Якуба – Киев: Вища ед., 1975. – 231 с.
12. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. Колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с.
13. Адміністративне право : підручник / за е. ед.: Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй. – Х.: Право, 2012. – 656 с.
14. Бандурка О. М. Адміністративний процес : підручник для ВНЗ / О. М. Бандурка, М. М. Тищенко. – К.: Літера ЛТД, 2002. – 286 с.
15. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О.Коломоєць.- К.: Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
16. Философский словарь / под. редакцией И.Т. Фролова. – 4-е издание. – М.: Полишиздаш, 1981. – 445 с.
17. Ордина О.Н. Источники административного права и их система / О.Н. Ордина // Административное право и процесс. – 2014. – № 1. – С. 36-38.

УДК 342.922

СИСТЕМА АНТИМОНОПОЛЬНИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

Клименко Л.М.,
студент Інституту післядипломної освіти
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У статті наведено складові системи антимонопольних органів України та проаналізовано їх правовий статус. Розкрито функціональну спрямованість і зазначено специфіку правового статусу Антимонопольного комітету України. Порівняно правовий статус Антимонопольного комітету України з антимонопольними органами країн світу.

Ключові слова: антимонопольні органи, Антимонопольний комітет України, економічна конкуренція, специфіка правового статусу Антимонопольного комітету України, антимонопольні органи країн світу.

Клименко Л.Н. / СИСТЕМА АНТИМОНОПОЛЬНЫХ ОРГАНОВ УКРАИНЫ / Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина

В статье приведены составляющие системы антимонопольных органов Украины и проанализирован их правовой статус. Раскрыто функциональную направленность и указано специфику правового статуса Антимонопольного комитета Украины. Сравнен правовой статус Антимонопольного комитета Украины с антимонопольными органами стран мира.

Ключевые слова: антимонопольные органы, Антимонопольный комитет Украины, экономическая конкуренция, специфика правового статуса Антимонопольного комитета Украины, антимонопольные органы стран мира.

Klimenko L.N. / THE SYSTEM OF ANTITRUST AUTHORITIES OF UKRAINE / Kyiv National Taras Shevchenko University, Ukraine

In a scientific article, the author cited the components of the system of competition authorities of Ukraine and noted that the activities of competition authorities of Ukraine is the control of the judiciary. Control and preventive measures are implemented as antitrust authorities in the process of coordination of competition authorities and experts governing bodies on the application of antitrust laws, preparing and publishing the necessary regulatory guidance manuals, advising businesses and consumers, the introduction of training programs on the subject, develop explanations of business entities and public goals, objectives, key terms and extent of antitrust laws, information on the activities of the population of Ukraine antitrust authorities.

The analysis of legislative and regulatory acts on regulation of antitrust activity in Ukraine. Analysis of the legal status of competition authorities of Ukraine, which is part of the central authorities with special status, the status of features which are provided in each case the laws of Ukraine.

Reveals the functional orientation of the Antimonopoly Committee of Ukraine, is to exercise state control over observance of the legislation on protection of economic competition on the basis of equality before the law, businesses and the priority of consumers, prevent, detect and deter violations of the law on protection of economic competition, the control of concentrations, concerted actions of economic entities and the regulation of prices of goods produced by natural monopolies, promote fair competition, methodical provision of the law on protection of economic competition. Displaying antitrust legal status of successful countries.

To the author's personal contribution should include summarize signs and give them characteristics that reflect the legal status of the Antimonopoly Committee of Ukraine.

Key words: antitrust authorities, the Antimonopoly Committee of Ukraine, economic competition, the specifics of the legal status of the Antimonopoly Committee of Ukraine, competition authorities around the world.

Світовий досвід показує, що основою успішного економічного розвитку будь-якої країни є вільна конкуренція незалежних виробників товарів та послуг. На жаль, в Україні на сьогоднішній день у багатьох секторах ринку не створено незалежних умов для вільної конкуренції. Вирішення проблем, пов'язаних з подоланням монополізму у вітчизняній економіці, покладено, зокрема, на антимонопольні органи. Фактично датою створення Антимонопольного комітету України можна вважати 02 листопада 1993 року, коли було прийнято Закон України «Про Антимонопольний комітет України». Проте початковим став Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності». Зазначений Закон до жовтня того ж року практично залишався на папері, оскільки Верховна Рада України ніяк не могла затвердити персональний склад Антимонопольного комітету. Впродовж наступного 1993 року тривав підготовчий період, який позначився напрацюванням нормативної бази, а також усуненням монополістичних прав, що були закріплені у чинному на той час законодавстві. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України є державним органом, покликаним забезпечувати відповідно до його компетенції державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, захист інтересів підприємств та споживачів від його порушень.

Проблемам антимонопольного законодавства присвячені публікації поважних науковців, серед яких: А. Белкін, І. Безклубий, М. Бараш, М. Єрмоленко, В. Єрмоєнко, В. Літвінов, Є. Кравець, В. Картавцев, К. Кривенко, Л. Семєнова, О. Черноусенко та ін.

Існування різних поглядів авторитетних вчених щодо статусу антимонопольних органів України вказує нам на не вирішену раніше частину загальної проблеми, що полягає у встановленні специфіки правового статусу антимонопольних органів України.

Метою статті є наведення складових системи антимонопольних органів України та здійснення аналізу їх правового статусу. Постановка мети зумовила реалізацію наступних завдань статті: розкрити функціональну спрямованість і зазначити специфіку правового статусу Антимонопольного комітету України; порівняти правовий статус Антимонопольного комітету України з антимонопольними органами країн світу.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель [3].

Основним завданням Антимонопольного комітету України згідно зі статтею 3 зазначеного Закону є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики у частині:

- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної

конкуренції;

- контроль за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та регулюванням цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;

- сприяння розвитку добросовісної конкуренції;

- методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції.

Відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України», антимонопольними органами є Антимонопольний комітет України та його територіальні відділення. Антимонопольні органи є частиною державного апарату. Вони здійснюють господарсько-управлінські функції у сфері антимонопольного регулювання. При цьому антимонопольні органи наділені контрольними повноваженнями, що дає підставу стверджувати, що вони займають особливе місце у системі органів державної влади.

Антимонопольні органи в Україні діють на підставі: Конституції України, Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 1994 року № 765 «Про запровадження механізму запобігання монополізації товарних ринків», в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 травня 1997 року № 499, Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затверджене наказом Антимонопольного комітету України від 5 січня 1994 року № 1, із наступними змінами та доповненнями, Положення про контроль за економічною концентрацією, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25 травня 1998 року № 134-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 червня 1998 року за № 409/2849 з наступними змінами та доповненнями, Правил розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства України, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 22 липня 1998 року за № 471/2911 з наступними змінами та доповненнями, інших актів законодавства та нормативних актів.

Відповідно до частини четвертої ст. 6 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет і його територіальні відділення становлять систему органів Антимонопольного комітету України, яку очолює Голова Комітету [3]. Антимонопольний комітет України є колегіальним органом до складу якого входять Голова та вісім державних уповноважених. Голова Комітету призначається Верховною Радою України за поданням Голови Верховної Ради України та входить до складу Кабінету Міністрів України.

Голова Антимонопольного комітету України:

- спрямовує діяльність Антимонопольного комітету України;

- вносить у Верховну Раду України подання щодо призначення та звільнення з посади заступників Голови та державних уповноважених Антимонопольного комітету

України;

– розподіляє обов'язки між заступниками Голови та державними уповноваженими Антимонопольного комітету України;

– затверджує структуру, штатний розпис і кошторис витрат на утримання Антимонопольного комітету України, структуру, загальну чисельність і фонд оплати праці працівників кожного територіального відділення;

– є розпорядником бюджетних асигнувань на утримання і забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України;

– здійснює відповідно до законодавства прийняття, переведення та звільнення працівників апарату Антимонопольного комітету України та його територіальних відділень, застосовує заходи заохочення та накладає дисциплінарні стягнення на працівників Комітету та його територіальних відділень;

– утворює тимчасові адміністративні колегії Антимонопольного комітету України для розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства, призначає їх голів;

– видає обов'язкові для працівників Антимонопольного комітету України і його територіальних відділень накази, розпорядження, положення, інструкції та інші акти;

– представляє Антимонопольний комітет України у відносинах з державними органами, органами місцевого та регіонального самоврядування, підприємствами, громадянами та їх об'єднаннями;

– здійснює інші повноваження, передбачені законодавством.

Державні уповноважені Антимонопольного комітету призначаються на посаду Верховною Радою України за поданням Голови Антимонопольного комітету строком на сім років та мають повноваження зазначені у ст. 11 Закону України «Про Антимонопольний комітет України».

Антимонопольний комітет в межах наданої йому компетенції має право (стаття 8 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»):

– визначати межі товарного ринку, а також монополне становище суб'єктів господарювання на ньому;

– давати суб'єктам господарювання обов'язкові для виконання розпорядження про припинення порушень антимонопольного законодавства та про відновлення початкового становища, про примусовий поділ монополних утворень, припинення неправомірних угод між суб'єктами господарювання;

– давати органам державної влади, органам місцевого самоврядування та адміністративно-господарського управління та контролю обов'язкові для виконання розпорядження про скасування або зміну прийнятих ними неправомірних актів, про припинення порушень і розірвання укладених ними угод, що суперечать антимонопольному законодавству, забороняти або дозволяти створення монополних утворень органами державної влади, органами місцевого самоврядування та адміністративно-господарського управління та контролю, а також суб'єктами господарювання;

– вносити у відповідні державні органи обов'язкові для розгляду подання щодо скасування ліцензій, припинення операцій зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання у разі порушення ними антимонопольного законодавства;

– накладати штрафи у випадках, передбачених чинним законодавством;

– розробляти і затверджувати з питань, що належать до його компетенції, нормативні акти, обов'язкові для виконання органами державної влади, органами місцевого самоврядування та адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктами господарювання, їх об'єднаннями, контролювати їх виконання [3].

Для розгляду окремих справ про порушення антимо-

нопольного законодавства утворюються постійно діючі та тимчасові адміністративні колегії, які формуються з державних уповноважених та голів територіальних відділень. Порядок утворення, внесення справ на розгляд колегії, підготовки засідань, порядок проведення засідань та виконання рішення постійно діючої та тимчасової адміністративної колегії Антимонопольного комітету здійснюється відповідно до Положення про постійно діючу адміністративну колегію Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 02 березня 1995 року № 4-р та Положення про тимчасову адміністративну колегію Антимонопольного комітету, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету від 04 травня 1995 року № 8-р. Відповідно до ч. 3 ст. 6 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет утворює територіальні відділення. Повноваження та компетенція територіальних відділень Антимонопольного комітету визначається Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого наказом Антимонопольного комітету України від 05 січня 1994 року № 1, із наступними змінами та доповненнями. Голова територіального відділення Антимонопольного комітету несе персональну відповідальність за виконання покладених на територіальне відділення завдань і реалізацію ним своєї компетенції, визначає ступінь відповідальності заступників голови, керівників структурних підрозділів територіального відділення.

Вищенаведене свідчить про те, що антимонопольні органи України: мають виняткове право визначати монополне становище підприємств на товарному ринку та мають ряд особливостей, які не дозволяють однозначно віднести їх до структури органів однієї з трьох гілок влади (табл.).

Будучи утворений і підзвітний Верховній Раді України, Антимонопольний комітет підконтрольний Президенту України (ст. 2 Закону України «Про Антимонопольний комітет України»). Підзвітність Антимонопольного комітету законодавчому органу (Верховній Раді України) забезпечує його незалежність, що сприяє виконанню контрольних завдань у відношенні до всіх органів виконавчої влади. Але підпорядкованість Антимонопольного комітету (Президенту України) виявила проблему: чи контрольні функції є тільки додатком до законодавчих і виконавчих функцій, чи на їх основі може формуватись ще одна структура влади, яка трьома відомими гілками влади не охоплюється.

Крім того, антимонопольні органи беруть участь у розробці та внесенні у встановленому порядку проектів актів законодавства, що регулюють питання розвитку конкуренції, антимонопольної політики та демонополізації економіки; у наданні висновків щодо проектів законів, указів Президента, рішень Уряду України, прийняття яких може вплинути на стан конкуренції; у розробці та реалізації заходів щодо реформування і демонополізації галузей економіки та відповідних державних, галузевих і регіональних програм; в укладанні міждержавних угод, розробці та реалізації міждержавних проектів та програм, а також здійснення співробітництва з державними органами і неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями з питань, що належать до компетенції Антимонопольного комітету.

Діяльність антимонопольних органів України поставлена під контроль судових органів. Контрольно-профілактичні заходи антимонопольних органів реалізуються також в процесі координації дій антимонопольних органів і фахівців органів влади і управління з питань застосування антимонопольного законодавства, підготовки та видавництва необхідних нормативно-методичних довідників, надання консультацій підприємствам та споживачам, запровадження навчальних програм з даної тематики,

Специфіка правового статусу Антимонопольного комітету (АМК)

Ознака	Характеристика
АМК є органом, який здійснює державну політику у сфері обмеження монополізму та сприяння розвитку конкуренції, а тому є державним органом.	Як орган держави, АМК має свою структуру і апарат. Діючи за дорученням держави і в межах встановлених нею повноважень, він здійснює контроль за дотриманням антимонопольного законодавства в такий спосіб, щоб забезпечувати ним потреби суспільства задовольнялись якомога повніше з найменшими витратами. Антимонопольний комітет діє від імені держави, тому завжди в тій чи іншій формі, у тому чи іншому об'ємі, в його діяльності знаходить свій вираз публічно-правовий.
АМК підпорядкований Кабінету Міністрів.	Вказує на те, що він є органом виконавчої влади, який здійснює функції господарсько-управлінського характеру в сфері антимонопольного регулювання.
АМК притаманні правоохоронні функції, що пов'язані з захистом законних інтересів підприємців та споживачів.	Дані функції реалізуються у процесі розгляду справ про порушення антимонопольного законодавства та прийняття рішення за результатами такого розгляду. Такі рішення, прийняті у межах повноважень, є обов'язковими для виконання.
Правоохоронні функції АМК тісно переплітаються з його контрольними повноваженнями.	Це обумовлено необхідністю виконання ним завдань, пов'язаних із забезпеченням дотримання норм антимонопольного законодавства. При реалізації свого основного призначення – державний контроль за дотриманням антимонопольного законодавства – Комітет виступає як орган державного управління. А тому діяльність Комітету пов'язана з повсякденним здійсненням функцій державного управління в сфері контролю за дотриманням антимонопольного законодавства.
Діяльність АМК пов'язана з настанням чітко визначених в антимонопольному законодавстві юридично значимих наслідків.	У сфері здійснення контролю за дотриманням антимонопольного законодавства АМК є адресатом багатьох нормативних актів. Характер завдань, виконання яких покладено на антимонопольні органи законодавцем впливає на вибір основних напрямків їхньої діяльності та, у свою чергу, обумовлює характер діяльності антимонопольних органів.

* Узагальнено автором.

роз'яснення суб'єктам господарювання та громадськості мети, завдань, основних положень і меж застосування антимонопольного законодавства, інформації населення України про діяльність антимонопольних органів.

Якщо порівнювати правовий статус антимонопольних органів України та розвинених країн світу, то можна побачити, що в цих країнах такі органи мають різний правовий статус. Так, відповідно до п. 1 ст. 48 Закону Федеральної Республіки Німеччини «Про недопущення обмежень конкуренції» від 27 липня 1957 року Федеральне картельне відомство утворюється в Берліні як незалежний вищий орган влади; згідно з п. 1 ст. 2 Закону Болгарії «Про захист конкуренції» від 02 травня 1991 року Комісія по захисту конкуренції є незалежним органом на державному фінансуванні; відповідно до ст. 20 Закону Турецької Республіки «Про підтримку конкуренції» (1994 рік). Орган влади з питань конкуренції є незалежною в адміністративному й фінансовому відношенні юридичною особою і призначений для створення і вдосконалення ринків товарів і послуг в умовах вільної та ефективної конкуренції, для нагляду за провадженням цього Закону, а також для виконання всіх його обов'язків, установлених цим Законом; згідно п. 1 ст. 17 Закону Республіки Польщі «Про протидію монополістичній практиці» від 24 лютого 1990 року, з поправками, внесеними законом від 28 червня 1991 року, Антимонопольний комітет було засновано як центральну державну адміністративну установу, що має повноваження протидіяти монополістичній практиці. Він підзвітний Раді Міністрів; відповідно до п. 2 ст. 4 Закону Казахської РСР «Про розвиток конкуренції і обмеженні монополістичної діяльності» Антимонопольний комітет Казахської РСР знаходиться у введенні Президента Казахської РСР і підзвітний Верховній раді Казахської РСР.

Відповідно до Концепції центральними органами виконавчої влади зі спеціальним статусом відносяться органи, особливості статусу яких встановлюються у кожному

випадку законами України. Існування таких органів або вже передбачено Конституцією України (п. 14 ч. 1 ст. 106, п. 22 ч. 1 ст. 85), або може бути передбачено законами.

Отже, за роки незалежної України були прийняті Конституція України та важливі законодавчі акти з розвитку конкурентної політики, що утворили систему антимонопольних органів України. Це, перш за все, Закони України «Про Антимонопольний комітет України», «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та інші. З метою розвитку конкурентного середовища, яке відповідає б сфері захисту економічної конкуренції України, зміцненню правового поля цивілізованої конкуренції, запобіганню та обмеженню монополізму у підприємницькій діяльності було видано близько 70 законів, біля 170 Указів Президента України і постанов Кабінету Міністрів України. Крім того, близько 175 нормативних актів Антимонопольного комітету України, Національного банку, Фонду державного майна, Комісії з цінних паперів та фондового ринку, які зареєстровані у Міністерстві юстиції України, що регулюють конкурентні відносини між суб'єктами господарювання в Україні.

Перспективами, на даний момент, є проведення Антимонопольним комітетом України роботи по створенню відповідного механізму реалізації права доступу до інформації, по удосконаленню процедури її отримання та вивчення зарубіжного досвіду в цій сфері. Адже ст. 13 Закону України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» має дещо декларативний характер і не дає відповіді відносно того, як саме і в якій процесуальній формі відбувається процес отримання необхідної інформації, як оформляється пояснення сторін тощо. Ці та інші питання повинні знайти своє відображення в Антимонопольному процесуальному кодексі України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254k-96-вр>.
2. Господарський Кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 № 3659-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.

4. Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності : Закон України від 18 лютого 1992 року № 2132-XII [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2132-12>.

5. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07 червня 1996 року № 236/96-ВР [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/236/96>.

6. Офіційний веб-портал Антимонопольного комітету України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/control/main/uk/index>.

7. Слободянюк М. В. Добросовісна конкуренція – законні норми поведінки / М. В. Слободянюк // Конкуренція. – Вісник АМКУ. – 2006. – № 2. – С. 52.

УДК 349.2

ПРО СПЕЦІАЛЬНІ ТА ОСОБЛИВІ ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ФОРМ ЗАХИСТУ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Колесніченко В.В.,
к.ю.н., докторант

Національний університет «Одеська юридична академія»

Стаття присвячена обґрунтуванню переліку та змісту спеціальних та особливих принципів адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності, які відображають специфіку такого захисту, порівняно із адміністративно-процесуальними формами іншої правозахисної діяльності. Встановлено, що спеціальні принципи стосуються суто судового адміністративного процесу як судової адміністративно-процесуальної форми захисту права інтелектуальної власності. Відносно принципів позасудових адміністративно-процесуальних форм захисту обґрунтовано необхідність виділення і спеціальних, і особливих принципів. Зазначено три групи особливих принципів: принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері реалізації права інтелектуальної власності; провадження по скаргах громадян; провадження по розгляду заперечень проти рішень Державної служби інтелектуальної власності.

Ключові слова: принципи, спеціальні принципи, особливі принципи, адміністративно-процесуальні форми, захист, право інтелектуальної власності.

Колесніченко В.В. / О СПЕЦИАЛЬНЫХ И ОСОБЕННЫХ ПРИНЦИПАХ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРОЦЕДУРАЛЬНЫХ ФОРМ ЗАЩИТЫ ПРАВА ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ / Национальный университет «Одесская юридическая академия», Украина

Статья посвящена обоснованию перечня и содержания специальных и особых принципов административно-процесуальных форм защиты права интеллектуальной собственности, которые отражают специфику такой защиты, в сравнении с административно-процесуальными формами иной правозащитной деятельности. Установлено, что специальные принципы относятся только к судебному административному процессу как судебной административно-процесуальной форме защиты права интеллектуальной собственности. В отношении принципов внесудебных административно-процесуальных форм защиты обоснована необходимость выделения и специальных, и особых принципов. Указаны три группы особых принципов: принципы производства по делам об административных правонарушениях в сфере реализации права интеллектуальной собственности; производство по жалобам граждан; производство по рассмотрению возражений против решений Государственной службы интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: принципы, специальные принципы, особые принципы, административно-процесуальные формы, защита, право интеллектуальной собственности.

Colesnichenko V.V. / ABOUT THE SPECIAL AND PARTICULAR PRINCIPLES OF ADMINISTRATIVE-PROCEDURAL FORMS OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION / National University «Odesa Law Academy», Ukraine

The article is devoted to substantiation of the list and content of the special and specific principles of administrative-procedural forms of protection of intellectual property rights that reflect the specifics of such protection, in comparison with the administrative and procedural forms of other human rights activities. It is established that the specific guidelines deal solely with the judicial administrative process as the intellectual property rights protection judicial administrative-procedural form. On principles concerning the extrajudicial administrative-procedural forms of protection, the necessity of allocating special and specific principles is grounded. Found that special principles of judicial administration-procedural forms of protection of intellectual property rights can be determined: the rule of law, rule of law, the equality of all members of the administrative process before the law, adversarial, optionality and official clarification of all circumstances of the case, openness and transparency of the administrative process, providing appellate and cassation appeal against decisions of the administrative court, except as required by law; mandatory injunction and others. Mentioned three groups of special principles: principles of proceeding on cases about administration offences in the sphere of the realization of the right of intellectual property; proceeding of citizens' complaints; proceeding of appeals against the decision of the State intellectual property service of Ukraine.

Key words: principles, specific principles of administrative-procedural forms, protection, intellectual property law.

Постановка проблеми. Вдосконалення адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності має спиратись на теоретичні положення, в яких відтворено модель такого захисту. Саме теоретичні напрацювання складають основу формування конкретних пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства, адже їх застосування дозволяє чітко виділити прогалини і колізії системного характеру, як потребують першочергового усунення.

Такими теоретичними положеннями виступають, у першу чергу, принципи зазначених форм, які відтворюють специфіку правозахисної діяльності та предмет її спрямованості. Сказане обумовлює наявність спеціальних та осо-

бливих принципів, що дозволяє врахувати складну структуру таких форм, зокрема судових і позасудових. Останні ж об'єднують окремі адміністративно-процесуальні форми: провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері інтелектуальної власності, провадження з оскарження, провадження з розгляду заперечень проти рішення Державної служби інтелектуальної власності щодо набуття прав на об'єкт права інтелектуальної власності.

Огляд останніх публікацій. Новелізація теоретичних напрацювань у напрямку визначення переліку та змісту спеціальних та особливих принципів адміністративно-процесуальних форм захисту права інтелектуальної власності ще не здійснювалась. Вчені – дослідники проблеми